

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра української філології

Курсова робота на тему:

**Інтерактивні методи навчання української літератури
в сучасній теорії і практиці вивчення літератури в закладах
загальної середньої освіти**

Студентки групи СОукр 20-19
педагогічного факультету романо-германської та
української філології
спеціальності 014 Середня освіта,
спеціалізації 014.01 Українська мова і література,
освітньої програми Українська мова і література,
англійська мова, зарубіжна література
Калініченко Вікторії Володимирівни

Науковий керівник:
канд. пед. наук, доцент Таранік-Ткачук К. В.

Кількість балів _____

Національна шкала _____

Оцінка ЄКСТ _____

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Київ — 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ.....	6
1.1. Суть інтерактивного підходу як активної взаємодії вчителя і учнів.....	6
1.2. Активні методи навчання літератури як створення умов для розвитку творчих здібностей учнів.....	9
1.3. Використання інтерактивних методів навчання на уроках української літератури.....	12
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ: ПРИНЦИПИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМ.....	16
2.1. Інтерактивні методи та інтерактивні технології: спільне і відмінне	18
2.2. Роль учителя як модератора на уроках української літератури.....	20
2.3. Інтерактивні методи навчання як один із шляхів підвищення ефективності вивчення української літератури.....	23
Висновки до розділу 2.....	26
ВИСНОВКИ.....	27
РЕЗЮМЕ.....	28
RESUME.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
Додаток 1	33

ВСТУП

В законі України «Про освіту» говориться, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству» [23]. Освіта сьогодні є провідною в умовах демократії, ринку та новітніх науково-інформаційних технологій. Модернізація освітнього процесу на цьому етапі сприяє формуванню та розвитку творчої особистості, здатної до самореалізації в житті.

Актуальність дослідження. Існує нагальна потреба у підвищенні ефективності викладання української літератури та впровадженні інтерактивних педагогічних технологій поряд із традиційними методами навчання. Навчання з використанням інтерактивних технологій вважається ефективним, оскільки посилює особистісно орієнтований процес навчання і не дозволяє одному з учасників домінувати над іншими в освітньому процесі.

Певні методичні аспекти цієї проблеми порушуються у працях літературознавців: Л. Варзацької, Р. Балан, О. Вербила, Л. Кратасюк, М. Олійника, М. Пентилюк та ін. В інтерактивних технологіях навчання відбувається активна взаємодія учнів та вчителів. Це форма співпраці, де ті та інші є рівноправними суб'єктами освітнього процесу.

Об'єктом дослідження є процес застосування інтерактивних методів навчання української літератури в сучасних закладах загальної середньої освіти.

Предметом дослідження є умови використання інтерактивних методів навчання на уроках української літератури в сучасній теорії і практиці вивчення літератури в закладах загальної середньої освіти.

Мета роботи полягає у визначенні, теоретичному обґрунтуванні способів застосування інтерактивних методів навчання та їх ефективності в освітньому процесі, а саме під час навчання української літератури.

Відповідно до зазначеного об'єкта, предмета й мети виникає необхідність вирішення таких завдань:

- опрацювати науково-методичну літературу, присвячену застосуванню інтерактивних методів навчання як активної взаємодії вчителя і учнів;
- схарактеризувати активні методи навчання літератури як створення умов для розвитку творчих здібностей учнів;
- виявити використання інтерактивних методів навчання на уроках української літератури;
- з'ясувати спільні і відмінні позиції інтерактивних методів та інтерактивних технологій;
- визначити роль учителя як модератора на уроках української літератури;
- зробити аналіз інтерактивних методів навчання як одного із шляхів підвищення ефективності вивчення української літератури в закладах загальної середньої освіти.

Для вирішення завдань курсової роботи використано такі **методи**: *теоретичні* (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, моделювання, обґрунтування методичних умов навчання у закладі загальної середньої освіти); *емпіричні* (опрацювання науково-методичної літератури; педагогічне спостереження; метод експертної оцінки).

Практичне значення одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні і можливості подальшого використання методики застосування інтерактивних методів навчання української літератури у професійній діяльності сучасного вчителя.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу і висновків загальних, обов'язкового резюме та списку використаних джерел.

Апробація результатів курсової роботи.

23 березня 2023 року результатів курсової роботи оприлюднювалися на студентській науковій конференції «Актуальні проблеми лінгвістики,

перекладознавства, літературознавства та методики викладання іноземних мов», яка відбулася на базі Львівського національного університету імені Івана Франка. Програма конференції додається (Додаток 1).

Була проголошена доповідь на тему: «Інтерактивні методи та інтерактивні технології: спільне й відмінне», підготовлено тези для оприлюднення матеріалів для учасників конференції та подальшого друку у наукових збірниках Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Суть інтерактивного підходу як активної взаємодії вчителя і учнів

Інтерактивний урок – один з найважливіших видів уроків в сучасному житті, а інтерактивне навчання являє собою вид навчального процесу, який є спеціальною формою організації пізнавальної діяльності. Ціль цієї діяльності – показати учню, що можна навчатися з комфортом, при цьому не боятися виражати свою думку і навчатися так, щоб бути впевненим у своїх словах. Це все завдяки правильній взаємодії вчителя та учнів на уроці.

Інтерактивне навчання включає дитину в активну участь у процесі сприймання інформації, а не просто надає учню готові знання. Такий різновид навчання допомагає розвинути критичне мислення, комунікативні навички тощо. В учнів з'являється бажання робити та пізнавати інформацію самостійно, бо процес інтерактивного навчання зацікавлює дитину до пізнання нового. А від вчителя вже залежить, якою мірою учні будуть зацікавлені процесом інтерактивного навчання.

Дійсно важливо подавати інформацію не просто готовим текстом, а таким способом, щоб діти максимально включалися в роботу. Такий урок вимагає активної розумової діяльності учнів. Завдяки цьому матеріал засвоюється значно краще та надовго, а не просто як заучування.

Інтерактивні технології – це новий, креативний і привабливий спосіб до організації навчальної діяльності учнів.

«Слово "інтерактивний" походить від англійського слова "interact". "Inter" означає взаємний, а "act" – діяти. Інтерактивний – здатний взаємодіяти з чимось (наприклад, комп'ютером) або кимось (людиною), або перебувати в стані розмови, діалогу» [24].

«Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається в умовах безперервної та активної взаємодії між усіма учнями. Це спільне та взаємне навчання (групове, командне та кооперативне навчання), де

учні та вчителі є рівноправними та порівнянними суб'єктами навчання. Вчитель виступає в ролі фасилітатора освітнього процесу та лідера класу» [7, с. 8].

Відтворення типових життєвих ситуацій – це основа інтерактивного навчання. Це допомагає дітям вчитися правильно комунікувати між собою, знаходити виходи з тих чи інших ситуацій, критично підходити до поставленої проблеми та транслювати це в своє подальше життя. Це все значно допомагає розвитку певних життєвих навичок та вмінь, які точно знадобляться в житті. Адже це головне в інтерактивному навчанні.

Існує спеціальний комплекс навчально-пізнавальної діяльності, що передбачає побудову активної взаємодії та міжособистісного спілкування між учнями для досягнення запланованого результату.

Аналіз історичних джерел показує, що в тій чи іншій формі інтерактивні методи навчання використовувалися з давніх часів. Такі філософи, як Конфуцій, Сократ і Платон вказували на проблеми розвитку навчання через взаємодію.

Конфуцій, зокрема, навчав через вільну дискусію та взаємну рефлексію. Дискусії відбувалися переважно між учнями. Конфуцій лише слухав і втручався з коментарями, робив деякі спостереження і судження, а також ставив питання для роздумів. Його головною метою було не змусити учнів засвоїти спеціальні знання, а сприяти їхньому всебічному загальному розвитку, моральному і духовному зростанню [25].

Можемо сказати, що інтерактивне навчання передбачає визначену ціль – зробити навчальний процес комфортним та невимушеним, де кожен може відчувати себе компетентним, маючи вже певні засвоєні знання, також відчувати себе в теплій атмосфері однодумців, де присутня лише здорова конкуренція. Таке навчання передбачає роботу в парах, трійках, малих і великих групах, навчальні ігри та дискусії.

«Інтерактивність – це діалог між учнями та навчальним середовищем. Зазвичай при використанні інтерактивних методів моделюються реальні життєві ситуації, спільно ставляться і вирішуються проблеми, використовуються рольові ігри, тому ці методи сприяють формуванню в учнів навичок і вмінь, виробленню

власних цінностей та створенню атмосфери співробітництва і творчої взаємодії у навчанні» [13, с. 83].

«Інтерактивне навчання – це навчання в інтерактивній формі, за якої учасники освітнього процесу взаємодіють з метою взаєморозуміння, спільного розв'язання навчальних проблем і розвитку особистісних якостей учнів» [13, с. 87].

Вчитель та учень у постійній активній взаємодії під час процесу інтерактивного навчання. Це спільне і взаємне навчання, де учні і вчителі є рівноправними суб'єктами навчання. Вчитель виступає організатором навчального процесу і лідером групи. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор та спільне вирішення проблем. Вчитель в такому випадку є справжнім лідером у колі своїх учнів, але значення його не перевищене. Тобто вчитель має певний авторитет, але учні не мають страху висловлювати свою думку, бо кожна з позицій має право на існування.

Науковці виділяють наступні принципи інтерактивного навчання [1]:

1. Принцип активності. Суть його полягає в тому, що кожен з учасників має активно висловлювати свою думку чи припущення.

2. Принцип відкритого зворотного зв'язку. Цей принцип вимагає від учасників освітнього процесу висловлювати свою думку щодо вивченого. Таким чином вони діляться набутим досвідом і також відкривають для себе щось нове. Можуть зробити висновки з того, що помітив хтось інший, що не було підмічено тим чи іншим учасником групової роботи. Це допомагає розвитку мовлення, мислення та вміння говорити на аудиторію.

3. Принцип експериментування. Учні мають шукати способи та стратегічні шляхи до вирішення поставленої проблеми. Це розвиває креативне та критичне мислення. Застосування такого принципу в житті може привести до успіху у вирішенні багатьох життєвих проблем.

4. Принцип довіри у спілкуванні. У цьому принципі важливе розміщення учнів у класній кімнаті. Вони мають стати в коло один до одного обличчям. Дуже

велику роль відіграє вчитель у застосуванні цього принципу. Він має організувати роботу учнів так, щоб атмосфера у класі була теплою та затишною.

5. Принцип рівного статусу. Тут вже діти можуть проявляти лідерські здібності, а вчитель у свою чергу не повинен їм нав'язувати правильну модель поведінки, а бути спостерігачем або звичайним учасником навчального процесу [1].

1.2. Активні методи навчання літератури як створення умов для розвитку творчих здібностей учнів

Гра є однією з найважливіших форм пізнання світу у житті дітей. Такий спосіб збагачує дитячу працю, спілкування, художню та творчу діяльність, спорт і повсякденне життя. Забезпечуючи необхідні емоційні умови, гра сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості. Як вдалий засіб педагога, гра є важливим інструментом навчання, розвитку, активізації пізнавальної діяльності та організації дозвілля учнів різного віку.

«На основі гри вчителі мають можливість поглиблювати знання, набуті учнями під час навчання, розвивати інтерес і пізнавальну самостійність учнів, створювати атмосферу вільної і творчої діяльності, змістовного і емоційно насиченого інтелектуального життя в середовищі дітей своєї групи» [11, с. 52].

Коли педагоги створюють необхідні умови для використання учнями пізнавального матеріалу, знань, умінь і навичок, накопичених у процесі навчальної роботи, у творчій, вільній і самостійній діяльності, не тільки поліпшуються результати навчання, але й формується пізнавальний інтерес, долаються труднощі у навчанні, закріплюються і поглиблюються знання.

Можемо підкреслити, що гра, з одного боку, переважаюча діяльність дітей, яка є засобом самовираження і самореалізації, а з іншого – це освітній процес, спрямований на вирішення багатьох освітніх завдань, в яких важливу роль

відіграють розвиваючі, виховні та навчальні завдання учнів. Залежно від різних обставин, виховний вплив ігор може бути більш або менш успішним [11].

Під поняттям успішної ігрової діяльності розуміють її ефективність у реалізації актуальних виховних завдань. Одними з найважливіших освітніх завдань є щаслива доля дитини як особистості, розвиток її унікальних якостей, свідоме виховання майбутнього власного народу на основі національної культури України та сприяння демократизації суспільства через гуманізацію навчально-виховного процесу.

Таким чином, «ігрова діяльність, визнана важливим інструментом реалізації освітнього порядку денного в українських загальноосвітніх навчальних закладах, буде успішною лише за умови забезпечення особистісного розвитку дитини в контексті гри» [11].

Саме завдяки грі вчитель може побачити всі особливості учня і на основі цього вибрати відповідні види діяльності, які стануть придатними для цього учня.

Об'єктивно пізнавальна діяльність містить певні узгоджені компоненти. Як і інші види пізнавальної діяльності, гра має елементи змісту, мотивації, процесу, маніпулювання, контролю та оцінки.

Управління грою як пізнавальною діяльністю школярів передбачає методичний супровід, що забезпечує ефективну роботу всіх компонентів гри.

«Вчителі також спостерігають, що учні, які постійно займаються структурованою та інтенсивною ігровою діяльністю, мають кращий стан здоров'я порівняно з однолітками, які змушені працювати за розмитими правилами або одноманітними шаблонами» [11].

Ігри, що використовуються на уроках, урізноманітнюють види діяльності і в гармонійному поєднанні з іншими методичними формами сприяють глибшому засвоєнню знань, персоналізації навчання, виявленню особистих інтересів учнів і, звичайно, розвитку необхідних навичок.

«Ігри також доречні як спосіб перевірки знань учнів. Це пов'язано з тим, що гра дозволяє учням класу розслабитися, а вчителю – оцінити їхню роботу,

зменшуючи напругу дітей і уникаючи страху, який виникає при перевірці навчальної діяльності. Крім того, оскільки помилки учнів під час гри не такі болючі, як під час виконання звичайних завдань, ігровий формат зменшує їхню прив'язаність. Також в класі легше налагодити комунікацію, оскільки вчитель грає роль гравця або ведучого, а не контролера гри» [11].

Таким чином, ігрова діяльність є важливим природним засобом формування дитячої особистості. «Успіх ігрової діяльності учнів у освітньому процесі полягає в орієнтації та реалізації таких напрямів: методологічні завдання виховання, особистісна орієнтація та управління грою, реалізація національних виховних завдань у контексті гри, організація педагогічного впливу на ігрову діяльність» [11].

Активній творчій діяльності учнів у школі також сприяє вивчення уривків з літературних творів, критичних праць та монографій науковців. Літературна критика вимагає особистісного усвідомлення. Тоді вона стає об'єктом власного мислення школярів і полем аналізу, пошуку, обговорення та документування.

На уроках важливо і необхідно створювати "ситуації успіху" для кожного учня/учениці. На заняттях «музична п'ятихвилинка», використання інтерактивних методів навчання («мікрофон», «мозаїка» тощо) та створення ігрових ситуацій забезпечують естетичне наснаження та натхнення.

Слід використовувати різні види творчого читання. При вивченні усної народної творчості, казок, драматичних творів тощо, виразні форми, рольові ігри, декламація та режисура дозволяють учням стати героями п'єс.

На уроках узагальнення та систематизації знань доцільно використовувати дидактичні ігри, такі як: «Літературознавчий турнір», «Брейн – ринг», «Найрозумніший літературознавець», які дають змогу учням застосовувати свої знання й уміння в нестандартних ситуаціях, презентувати себе як інтелектуально розвинену й творчу особистість.

Вчителі повинні зосередити свою діяльність у класі на індивідуальному підході до кожного учня, щоб допомогти йому здобути самосвідомість і пробудити творчий потенціал. Під час вивчення твору можна попросити учнів

проілюструвати його. Коли вони завершать свою роботу, можна організувати виставку учнівських робіт [11].

Таким чином, здобувачі освіти зможуть застосувати свої практичні знання, щоб уявити, знайти і обговорити різні варіанти, вибрати факти і художні деталі.

Ця інноваційна форма роботи може залучати до творчої діяльності, розвинути мислення учнів та аналітичні навички, підготувати їх до вирішення пізнавальних і життєвих проблем, а також адаптуватися до змін у реальній життєвій ситуації.

1.3. Використання інтерактивних методів навчання на уроках української літератури

У викладанні літератури нові педагогічні технології спрямовані на розвиток в учнів умінь визначати проблеми, виявляти протиріччя, висувати гіпотези, оригінальні ідеї, аналізувати, інтегрувати, трансформувати, синтезувати, знаходити і досліджувати інформацію. Розглянемо сучасні інтерактивні освітні технології в моделі, яка, на нашу думку, може бути використана у викладанні української літератури. «Сутність інтерактивного навчання полягає в участі всіх учнів в освітньому процесі» [10, с. 28].

При цьому їм надається можливість рефлексувати над тим, що вони знають і думають.

«Колективна діяльність учнів у процесі ознайомлення та засвоєння літературного матеріалу передбачає особистий внесок кожного учня в навчальний процес, обмін знаннями, ідеями та способами дій. При цьому необхідно також створити атмосферу доброзичливості та взаємопідтримки» [9].

Таким чином, інтерактивне навчання, по суті, ґрунтується на діалозі і характеризується тісною взаємодією між учителем та учнями. На такому уроці учень емоційно й уважно сприймає словесний художній твір, набуває якісних, системних і сучасних знань та вільно використовує їх у нових умовах. Розвиваються потреби дитини в пізнанні, самоствердженні, творчості,

емоційному стимулюванні, спілкуванні, праці, самостійності, теоретичних і практичних уміннях, грі та самореалізації. Цей етап уроку називають рефлексією.

Рефлексія – це етап уроку, на якому учні розмірковують над ідеями, які вони відкрили і реалізували на уроці. На цьому етапі учні ставлять під сумнів, інтерпретують, застосовують, обговорюють, трансформують і поширюють отримані знання.

Особливістю інтерактивних уроків є випереджальне домашнє завдання, яке учні повинні ретельно виконати за проблемною темою, представленою раніше вчителем на уроці, використовуючи різноманітні джерела та літературу. Це зробить урок дуже цікавим.

На уроках літератури нові освітні технології спрямовані на розвиток таких навичок: уміння визначати проблеми, виявляти протиріччя, формулювати гіпотези, розробляти оригінальні ідеї, аналізувати, синтезувати, перетворювати та інтегрувати інформацію, здійснювати пошук і дослідження.

«Вчителі завжди стикаються з ризиками при виборі тієї чи іншої освітньої технології (яка є для них новою). Це пов'язано з тим, що участь учнів не може бути точно прогнозована» [11]. Однак це не завжди пов'язано з неправильним плануванням з боку вчителів.

Інтерактивні технології особливо цікаві та корисні для вчителів-словесників, оскільки сучасне літературознавство акцентує увагу на діалогічності як принципі розуміння художніх текстів, а педагогіка – на діалозі між двома суб'єктами освітнього процесу – учнями та вчителями.

Учні повинні сприймати словесні твори мистецтва виважено і стримано, здобувати якісні, системні та сучасні знання, вміти вільно орієнтуватися в нових ситуаціях та усвідомлювати місце цього твору в історії української літератури. Викладання має бути ефективним і оптимально структурованим. Використання інтерактивних методів вимагає певних вимог до структури курсу, які детально описані О. Пометун у книзі «Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання», де детально описано:

- «1) мотивація;
- 2) комунікація, передача теми та очікування результату;
- 3) надання необхідної інформації;
- 4) інтерактивні вправи – ядро заняття;
- 5) підбиття підсумків та оцінювання результатів заняття» [22].

Ще однією сучасною вимогою у навчанні є інтеграція знань з різних дисциплін. Тому вчителі-словесники подають літературні знання в контексті історії, світової літератури та загальномистецького контексту» [22].

Специфікою такого інтерактивного уроку є, звичайно, вимога до учнів виконувати випереджувальне домашнє завдання на проблемну тему, яку заздалегідь подає вчитель. Це робить курс дуже цікавим, оскільки йому передую справжня підготовча робота з різноманітними матеріалами та великою кількістю літератури. «План підготовки учня до матеріалу має бути наступним:

- 1) визначити тему та напрямок її розкриття;
- 2) мета та дослідження матеріалу;
- 3) обґрунтування актуальності теми;
- 4) первинне ознайомлення з художнім текстом;
- 5) спостереження, аналіз матеріалу та формулювання власних гіпотез;
- 6) конспектування прочитаного;
- 7) занотовування цитат, статей та посилань у логічному форматі;
- 8) викладення думок як абсолютна вимога до істинності всіх тверджень;
- 9) ілюстрація ідей з використанням найбільш наочних і переконливих прикладів і посилань;
- 10) орієнтовна відповідь опоненту;
- 11) посилання на використану літературу» [22].

Наголосимо на найважливішому пункті плану підготовки матеріалу – це аргументація. Оскільки основне місце займає аргументація, то оволодіння цим видом дискурсу є необхідною умовою для забезпечення правдивості та відвертості всіх висловлювань учнів.

Основою кооперативної форми організації навчання є спілкування вихованців між собою. Таке навчання є продуктивним, коли люди в групі постійно змінюються і кожного разу намагаються підлаштуватися один під одного.

Така форма спільного навчання сприяє підвищенню відповідальності за свій робочий простір, витрачений час і виконані завдання, а також формує сильну і дружню групу учнів. Практики також повідомляють, що інтерактивні технології корисні для фізичного здоров'я учнів, оскільки вони знімають напругу, а ігровий елемент викликає позитивні емоції [31].

Висновки до розділу 1

Таким чином, інтерактивне навчання – це організація посиленої педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу, основними інструментами та характеристиками якої є діалог, мислення, міркування, інтертекстуальність, свобода вибору, створення ситуацій успіху, рефлексія.

Усі інтерактивні технології навчання можна згрупувати за формою навчальної діяльності учнів.

Інтерактивні технології включають чітко сплановані та очікувані результати навчання, персоналізовані інтерактивні методи та технології, що стимулюють процес навчання, а також умови та процедури досягнення запланованих результатів.

Враховуючи вищезазначене, необхідно акцентувати увагу на важливості інтерактивних моделей з використанням інтерактивних технологій для різних форм навчання в освітньому процесі.

Ключовим у навчальному процесі є взаємозв'язок, взаємодія та співпраця між студентами. Результати досягаються спільними зусиллями учасників освітнього процесу, а учні беруть на себе відповідальність за результати навчання.

РОЗДІЛ 2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ: ПРИНЦИПИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ

2.1. Інтерактивні методи та інтерактивні технології: спільне і відмінне

Інтерактивні методи і технології навчання є дуже актуальними в сучасній освіті. Спершу спробуємо розтлумачити суть понять «інтерактивні методи» та «інтерактивні технології».

Загалом деякі вважають, що поняття «технологія» і «метод» можна вважати рівнозначними синонімами. Обидва поняття визначають спосіб реалізації конкретних завдань. При цьому зауважимо, що таке ототожнення понять може бути методичною помилкою.

Під методом ми розуміємо набір прийомів, способів, засобів, що дозволяють реалізувати локальні завдання. Бажано, щоб учитель бачив, частиною чого, якого великого цілісного модуля є виконання цих конкретних завдань.

Метод повинен включати в себе наступні параметри:

- чіткість (однозначність розуміння підходів до виконання конкретного завдання);
- обґрунтованість (домовленість усіх задіяних учасників про значення робочих термінів і понять тощо);
- продуктивність (розв'язання поставленого завдання має привести до бажаного результату, ймовірність повинна бути близька до максимальної).

На відміну від методу, технологія може базуватися на декількох і навіть великій кількості методів. Якщо непридатним для вирішення конкретних завдань виявляється один метод, технологічність передбачає підбір інших можливих варіантів. Саме у багатоаспектності, багатофункційності, багатоваріантності методів і полягає технологія.

Інтерактивність як головний підхід під час підбору і подальшого використання методів і технологій ускладнює ситуацію методично, але робить освітній процес під час вивчення літератури мотивованим, креативним, а значить цікавим для здобувачів освіти.

Сучасний освітній процес характеризується переважанням усних методів навчання і розвитку, недооцінкою важливості спілкування між учнями у вирішенні основних завдань середньої школи та відсутністю форм організації навчальної діяльності, які б зацікавили учнів. Тому нагальною потребою сучасної системи освіти є впровадження форм і методів навчання та розвитку, які забезпечують розвиток індивідуальності кожного учня. Вирішити цю проблему допомагає впровадження інтерактивних технологій навчання. Ці технології більш ефективно, ніж інші освітні технології, сприяють інтелектуальному, соціальному і духовному розвитку учнів та підготовці їх до життя і праці в гуманному і демократичному суспільстві.

Інтерактивні методи і технології навчання є дуже актуальними в сучасній освіті. Щоб зрозуміти відмінність цих понять, проаналізуємо декілька джерел. Спершу спробуємо розтлумачити суть понять «інтерактивні методи» та «інтерактивні технології» [14].

Інтерактивні методи – це особлива форма навчання, під час якої учні та педагог взаємодіють за допомогою бесіди, спілкування між собою.

Дозволимо собі процитувати слова К. Зіньковської: «Інтерактивні технології навчання сприяють ефективному формуванню системи загальнолюдських цінностей і загальноприйнятих норм поведінки для кожної людини; розвитку здатності цінувати і реалізовувати свободу; розвитку почуття особистої відповідальності і здатності об'єднуватися з іншими членами суспільства для вирішення спільних проблем; розвитку здатності визнавати і поважати цінності інших; розвитку здатності спілкуватися і співпрацювати з іншими членами групи (спільні цінності і цінності інших); розвитку здатності спілкуватися і співпрацювати з іншими членами групи» [26, с. 6].

Спільними рисами вважаються:

- Присутні наслідки роботи та певні результати. Правильно виконана робота та дотримання певної послідовності дають позитивні результати та з'являється продукт праці;

- Метою використання методів і технологій є вирішення певних завдань [12, с. 113].

Як тільки метод відпрацювали на практиці, ми його можемо вже назвати «технологією». Це вказує на те, що технологія – це фундамент, який тримає на собі методи. А вже методи повинні мати певний порядок та послідовність, щоб технологія мала міцну основу.

Відмінності цих понять:

- Методи вирішують детально одну проблему та досліджують її. Технології мають ширший спектр та комплексно впливають на низку проблем.

- В поняття «технології» входять певні площини для вирішення проблем. А методи і є такими площинами і є основним складником технологій. Хоча іноді технологія може складатися лише з одного метода.

- Результативність. «Досягнення певних результатів не завжди досягається методами, бо не доводиться до кінця. А технологія – це гарантований результат, бо включає в себе певну кількість методів, які спрямовані на один результат і являють собою потужний комплекс підходів» [12, с. 26].

Можна зробити висновок, що ці два поняття тісно переплетені. Лише один метод може існувати окремо. Технологія, з іншого боку, повністю залежить від методів, які його складають, і не може існувати сам по собі.

«Але до сьогоднішнього дня в педагогічній науці проходить неправильне порівняння технологій навчання з методами та методиками. Причиною є те, що ключовою ланкою технології є детальне визначення кінцевого результату, а точне його досягнення – сутність поняття методики» [13, с. 121].

Поняття «методика» – це комплекс порад та рекомендацій, як правильно проводити урок так, щоб освітній процес мав позитивні результати. Необхідно знати та вміти, де потрібно приділити більше уваги та часу у вирішенні навчальної проблеми.

Методичні категорії «форма», «метод» і «технологія» іноді умовно накладаються одна на одну і, дійсно, часто можна «зустріти окремі елементи

технології, які помилково ототожнюються з технологією в цілому, що створює плутанину в розумінні сутності цих педагогічних категорій» [13, с. 126].

Технологія навчання – поняття ширше, ніж методика. Технологія являє собою перспективу успішного засвоєння знань з гарантованими результатами. Технологія має в собі певні аспекти, які і є методиками. Правильне поєднання цих понять – гарантія успішного засвоєння знань та відтворювання їх на практиці та в житті. У випадку неправильного поєднання технологій та методів результати можуть бути зовсім протилежними.

У педагогіці та психології є безліч підходів, застосування яких може гарантувати учням успіх у навчанні. Наприклад:

1. Техніки, які передбачають результат освітнього процесу та спрямовані на те, щоб мати якомога ближчий до ідеалу результат на практиці.

2. Технології, які мають акцент на розвитку креативності, уяви, критичного мислення учня. Вони включають в себе різні види ігор, тренінгів, бесід тощо.

3. Технології, в яких на першому місці практичне моделювання ситуації на майбутнє. Тобто, на меті у них – застосування набутих знань у житті, формування практичного мислення, любові до праці та розвиток і удосконалення здібностей учня.

4. Технології розвитку людини як громадянина країни, який має високі духовні та моральні цінності і має успішний розвиток в соціумі.

Педагог в сучасному світі – це багатогранна особистість, яка повинна вміти і знати все, а також бути прикладом для своїх учнів. Такий педагог має вміти створювати таке освітнє середовище, щоб воно не було нав'язане для учнів, а навпаки – невимушене, щоб учні мали змогу навчатися самостійно та застосовувати всі знання на практиці та в житті, щоб уроки проходили цікаво та рефлексія була завжди присутня. Отож, можемо сказати, що методи і технології – невід'ємна частина навчального процесу на сучасних уроках. Щоб результати були успішними, вчитель має бути обізнаним у різновидах методів та технологій.

2.2. Роль учителя як модератора на уроках української літератури

На сьогоднішній день дуже активно розвивається сучасна освіта. Вона стає більш модернізованою, з'являються нові стандарти та роль вчителя починає значно змінюватись. Йдеться про Концептуальні засади реформування середньої школи (НУШ) [32]. Підвищуються вимоги до кваліфікації та професійного статусу окремого вчителя. НУШ являє собою сучасну освітню систему. Нові вимоги ставлять перед собою мету досягнення високого рівня професіоналізму вчителя. Такий педагог має постійно самовдосконалюватись, бо світ та технології швидко розвиваються і освітній процес завжди вимагає певних змін та удосконалення. Вчитель має завжди бути готовим до адаптації до змін у контексті реалізації змісту реформ НУШ [27].

Вчителі повинні вміти мотивувати своїх учнів: розвиватися, вивчати предмет і пізнавати світ. Це можливо лише тоді, коли вони люблять свою роботу, відповідальні та відкриті до світу. Це тому, що технології не можуть замінити вчителя.

В теперішні часи роль вчителя змінилася. Тепер не педагог основний носій інформації. Учні можуть черпати інформацію з інтернету, тому основна задача сучасного вчителя – вміти направляти учнів у правильне русло, фільтрувати інформацію та допомагати краще знайомитися з цим світом.

Згідно з НУШ, вчитель має прийняти на себе різні соціальні та професійні ролі, аби забезпечити освітній процес найсучаснішими методами та технологіями. Є низка компетентностей, яких має дотримуватися педагог. «Сучасний вчитель – це агент змін, викладач, фасилітатор, провідник, координатор, коуч та ментор. Розглянемо ці ролі більш детально» [27].

Тьютор – це людина, яка проводить індивідуальні або групові заняття з учнями. У той час як робота консервативного вчителя полягає в безпосередньому управлінні навчальним процесом, тьютори підтримують навчання і включають саморозвиток. Тьютор лише залучає до пошуку знань, завжди формуючи особисту відповідальність за отримані знання [28].

«Фасилітатор – це викладач, який стимулює і спрямовує учнів у процесі самостійного пошуку інформації та спільної діяльності, підтримує їхнє прагнення до самореалізації, самовдосконалення і саморозвитку. Фасилітатор не зацікавлений у результатах обговорення конкретної теми, не представляє інтереси груп чи окремих учасників, не бере безпосередньої участі в обговоренні, не несе відповідальності за якість роботи» [28].

Модератор – це важлива людина і лідер, який підтримує та організовує активну роботу групи [28].

Роль педагога – це роль модератора та фасилітатора. «Завдання вчителя – навчити учнів критично мислити і вміти вдало сприймати і розуміти інформацію; читати для себе, а не для когось; застосовувати знання в житті у важливих ситуаціях; маніпулювати різними об'єктами, щоб практикувати математику, але не для математики, а для життя» [28].

«Коучі – це тренери, які стають чемпіонами – тренери, які розвивають переможців. Коучі допомагають учням знайти відповіді на власні питання та навчають (коучинг) їх автоматизувати різні аспекти їхнього життя та роботи. Основи коучингу знаходяться у спортивному коучингу, позитивній психології, когнітивній психології, організаційній психології, ідеї свідомого життя, можливості безперервного цілеспрямованого розвитку людини» [28].

Нова соціальна та професійна роль вчителя – це тьютор, фасилітатор, модератор, штурман, коуч. Цей список набагато ширший та з кожним роком він росте все більше і більше, бо світ не стоїть на місці і педагоги мають розвиватися разом з ним.

Дозволимо собі зацитувати слова вчителя-практика Н. Прилуцьку:

«СУЧАСНИЙ УЧИТЕЛЬ:

- Не просто вчить, а навчає просто.
- Глибоко знає теорію і практику компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного підходів, вміє це перевести в практичну площину [28].

Справжні зміни можуть відбутися, якщо учасники звикнуть вести за собою, а не керувати. Адже сучасний учень – вільна людина, яка має певні бажання, завдання та цілі. Завдання вчителя – допомогти, але ніяк не впливати на вибір учнів.

Сучасні українські вчителі мають бути тими, хто навчається. Адже розвиток – це подарунок долі кожної людини. І тільки інвестуючи в кращу версію себе, ми можемо приносити користь іншим. Враховуючи, що професія вчителя – це служіння суспільству та державі, сучасний вчитель повинен постійно змінюватися та розвиватися.

Найсильніші країни розуміють, що розвиток їхньої держави насамперед залежить від освіти. Вплив освіти не можна відчутися зараз, а лише в наступному поколінні. Саме тому на вчителів лежить велика відповідальність перед суспільством. Вони готують дітей до професій, які сьогодні можуть не існувати.

Основною тенденцією в освіті сьогодні є зміна людей, які починають працювати вчителями. І це зміна ролі, яку вони відіграють в освіті. Сучасні методи покінчили з фронтальним навчанням і передачею знань. Сьогодні основний акцент робиться на так званих «м'яких навичках» – умінні працювати в команді, вирішувати проблеми та знаходити креативні рішення.

Завдання вчителя вже не просто передавати знання, а бути фасилітатором, координатором і помічником у навчанні учнів, як здобувати інформацію самостійно.

Тому у своїй роботі вчителям необхідно переосмислити своє місце в освітньому процесі, оновити професійне мислення та зосередитися на самоосвіті, систематичному аналізі власної педагогічної діяльності та відстеженні результативності своєї роботи через системи моніторингу. Сучасні вчителі мають навчити дітей бути активними, працювати в команді, заохочувати до саморозвитку та самовдосконалення, щоб учні доповнювали один одного. Коли всі учні є частиною єдиного організму – класу [25].

2.3. Інтерактивні методи навчання як один із шляхів підвищення ефективності вивчення української літератури

Під час навчання учні отримують досвід роботи в команді та колективі. Наприклад, на уроках літератури учні постійно розвивають уміння самостійно працювати з підручниками, додатковою літературою та робочими текстами. «Це поступово розвиває їхню здатність досліджувати, аналізувати, виокремлювати ключові моменти з прочитаного чи почутого та створювати зв'язні тексти, розуміння прочитаного, мовне та культурне самовираження, а також базові навички спілкування в групі та поза нею» [1, с. 60-64].

Звичайно, важливість творчої співпраці та ділового партнерства визнається на уроках, які використовують груповий формат.

- Нижче наведено диференційовані групові уроки [29]:

«Уроки, які відбивають сучасні суспільні тенденції: урок-диспут, урок з використанням комп'ютерів.

- Уроки з застосуванням ігрових ситуацій: урок-рольова гра, урок-конкурс, урок-літературна вітальня, урок-театралізоване подання.
- Уроки творчої діяльності: комплексно-творчий урок, урок-огляд та інші.
- Традиційні уроки з новими аспектами: урок-лекція, урок-семінар, урок-конференція, урок-екскурсія, урок-зустріч.

Реалізація базових компетентностей потребує вживання різноманітних форм роботи на уроці:

- вирішення ситуативних задач;
- вживання методу проєктів;
- постановка й вирішення проблемних моментів і задач;
- застосування дослідницької й практичної праці» [29].

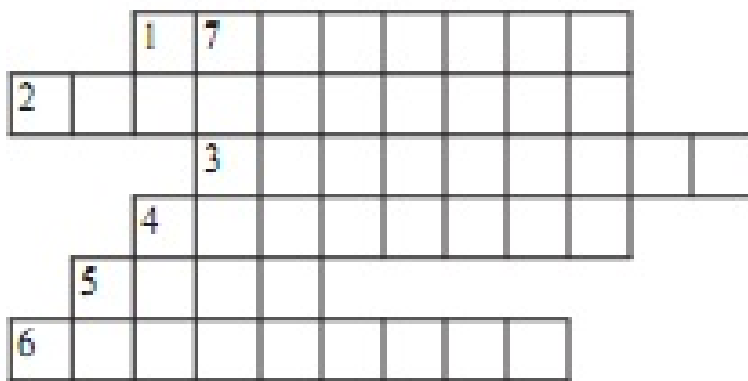
Однак ми вважаємо, що всі інноваційні уроки повинні бути системними, цілісними, мати єдину логіку спільної діяльності вчителя та учнів і

підпорядковуватися загальним цілям і навчальним завданням, які визначають зміст матеріалу та вибір методів і прийомів навчання.

Вивчаючи в 7 класі тему «Т. Шевченко, твір «Тополя». Романтична ідея нездоланності кохання, краси, вірності», при актуалізації опорних знань варто використати інтерактивну вправу «Мозковий штурм».

«1. «Що ми знаємо про Т. Шевченка?»; Коли і де народився Т. Шевченко? (09.03.1814 р., у Черкаській області); Родина Тараса переїхала до села Кирилівки, коли хлопчику було... (2 роки); Село, яке автор називав своєю батьківщиною. (Моринці); У дитинстві в Тараса виявилися здібності до... (Малярства); Назвіть 2–3 діячів культури, які брали активну участь у викупленні Тараса Григоровича з кріпацтва. (К. Брюллов, В. Жуковський, О. Венеціанов, В. Григорович, Є. Гребінка); Де здобував освіту майбутній творець, після кріпацтва? (у Академії мистецтв); Найменування поетичної збірки Т. Шевченка, яка була опублікована в 1840 р. («Кобзар»); Назва гори за визначенням народу, де був перепохований Т. Шевченко. (Тарасова). Примітка. За кожну правильну відповідь учень отримує 1 бал.

2. Кросворд. Екскурсія сторінками біографії Т. Шевченка

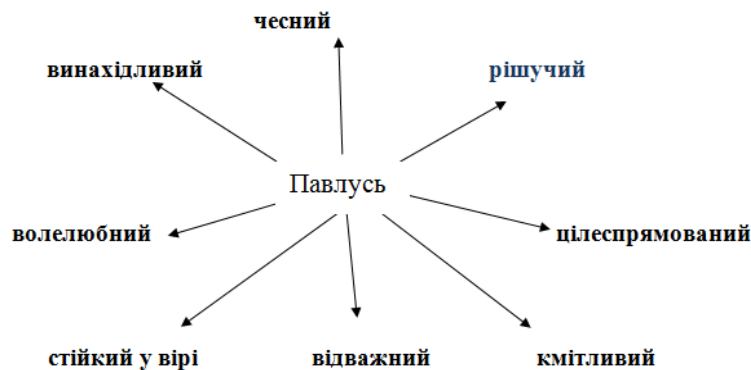

По горизонталі: 1. Яка була професія у батька Т. Шевченка. (Стельмах) 2. Прізвище кирилівського дяка, у якого здобував освіту малий Тарас. (Богорський) 3. Назва міста, де Т. Шевченко мав зустріч з І. Сошенком. (Петербург) 4. Ким був у Енгельгардта Т. Шевченко— ... (Козачком) 5. Про що

мріяв Тарас Григорович? (Волю) 6. Якому ремеслу Тарас Шевченко навчався в цехового майстра Ширяєва? (Малярству)

По вертикалі: 7. Найменування балади Т. Шевченка. («Тополя»)

Метод «*Асоціативний кущ*» на уроках української літератури досить часто вживається при закріпленні знань, умінь та навичок учнів. Так у 7 класі під час вивчення твору А. Чайковського «**За сестрою**» учні відбирають для Павлуся ті риси характеру, які, на їх погляд, притаманні йому. На дошці утворюється асоціативний кущ.» [30]

Отже, інтерактивне навчання може вирішити одразу багато завдань. Головні з них – розвиток комунікативних навичок, допомога у створенні емоційного зв'язку між учасниками освітнього процесу та виховний виклик, оскільки вчить працювати в команді та прислухатися до думки кожного. Використання інтерактивного навчання дозволяє зняти нервову напругу, змінити формат діяльності та сфокусувати увагу на важливих питаннях.

Таким чином, інтерактивне навчання – це універсальний різновид навчання, який максимально включає учня в роботу, а не просто робить його спостерігачем. Основне завдання – застосування знань на практиці. Це призводить до розвитку творчого та дискурсивного мислення. Такий підхід робить освітній процес цікавим, різностороннім, а головне – пізнавальним.

Висновки до розділу 2

Аналіз результатів навчання з використанням інтерактивних технологій показав позитивні зміни в якості знань учнів. Вони більш зацікавлені в навчанні, більш активні на уроці, вчаться реально оцінювати власну роботу та відстоювати власну точку зору.

Основні труднощі у впровадженні інтерактивних технологій пов'язані з готовністю фахівців до роботи в нових умовах. Вирішити цю проблему допомагає вивчення теоретичних праць, що пояснюють сутність і зміст інтерактивних технологій.

Вважаємо, що впровадження інтерактивних технологій повинно широко використовуватися в сучасному освітньому процесі. Завдяки цим технологіям учні не тільки здобувають знання, а й розвивають власну здатність висловлювати свої думки. Вони вчаться пояснювати, мотивувати і, якщо потрібно, обґрунтовувати свою думку.

Таким чином, інтерактивні технології допомагають легше адаптуватися до високих вимог сучасного життя.

ВИСНОВКИ

Помітні зміни в українському суспільстві глибоко переналаштовують систему освіти. Цей результат є беззупинним. Розвиток духовних цінностей, громадського духу, виховання загальнолюдських цінностей стали фундаментальними в освітньому процесі. Для того, щоб вирішити такі нагальні потреби є сучасні педагогічні технології, які успішно виконують поставлені перед собою завдання. Такими новими педагогічними технологіями є інтерактивні технології.

Як писала Софія Русова, «мета школи - ознайомити учнів з життям, дати їм зрозуміти його і знайти своє місце в ньому».

Підготувавши доповідь для виступу на конференції у Львівському університеті імені І.Я. Франка, ми запевнились у важливості використання інтерактивних методів та технологій навчання у сучасному освітньому процесі. Такий підхід до навчання є невід'ємним у сучасних реаліях. Ми виокремили спільні та відмінні риси інтерактивних методів та технологій навчання, та дійшли висновку, що ті та інші мають вагомий внесок у навчання школярів та є співзалежними. (Додаток 1)

Аналіз результатів навчання з використанням інтерактивних технологій показав позитивні зміни в якості знань старшокласників. Вони стали більш зацікавлені у навчанні, з більшим інтересом відвідують такі уроки, високо оцінюють власну роботу та вчаться відстоювати власну думку.

Вважаємо, що впровадження інтерактивних технологій має широко використовуватися в сучасному освітньому процесі. Вони не лише здобувають знання, а й формують власну думку. Вони вчаться пояснювати, мотивувати і, якщо потрібно, відстоювати власну думку. А це дуже важлива характеристика в сучасному суспільстві.

Таким чином, інтерактивні технології можуть легко задовольнити високі вимоги сучасного життя.

РЕЗЮМЕ

Через численні зміни у вимогах до проведення сучасного уроку в закладах загальної середньої освіти, а також урахуваючи сучасні реалії, а саме активне використання формату онлайн-навчання через запровадження правового режиму воєнного стану в Україні, обрано тему «Інтерактивні методи навчання української літератури в сучасній теорії і практиці вивчення літератури в закладах загальної середньої освіти».

У **першому розділі** роботи розглянуто теоретичні підходи до використання інтерактивних методів навчання у закладах загальної середньої освіти. Обґрунтовано суть інтерактивного підходу як активної взаємодії вчителя та учня. Встановлено умови використання активних методів навчання української літератури як створення умов для розвитку творчих здібностей учнів.

У **другому розділі** розкрито поняття про інтерактивні методи навчання та їх принципи і організаційні форми. Визначено спільні та відмінні риси між інтерактивними методами та технологіями навчання на уроках української літератури. Окремо приділена увага змінам щодо ролі вчителя на уроках з використанням інтерактивних методів, насамперед щодо функції вчителя як модератора (тьютора, фасилітатора) на уроках української літератури.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, додатку. Обсяг роботи складає 48 сторінок. У списку використаної літератури нараховується 31 джерело.

Ключові слова: *методика навчання української літератури, інтерактивні методи навчання, інтерактивні технології навчання, учитель-модератор, тьютор, фасилітатор.*

RESUME

To begin with, due to numerous changes in the requirements for conducting a modern lesson in institutions of general secondary education, that is taking into account modern realities, namely the active use of the online education format due to the introduction of the legal regime of martial law in Ukraine, the topic "Interactive

methods of teaching Ukrainian literature in modern theory and the practice of studying literature in institutions of general secondary education".

The first chapter of the course work examines theoretical approaches to using of interactive teaching methods in general secondary education institutions. The essence of the interactive approach as an active interaction between the teacher and the student is substantiated. The conditions for the use of active methods of teaching Ukrainian literature as a means of creating conditions for the development of students' creative abilities have been established.

The second chapter reveals the concept of interactive learning methods and their principles and organizational forms. Common and distinctive features between interactive methods and learning technologies in Ukrainian literature lessons are identified. Particular attention is paid to changes in the role of the teacher in lessons using interactive methods, primarily in relation to the function of the teacher as a moderator (tutor, facilitator) in Ukrainian literature lessons.

The coursework consists of an introduction, two chapters, and an appendix. The volume of the course work is 48 pages. The list of used literature includes 31 sources.

Keywords: *teaching methods of Ukrainian literature, interactive teaching methods, interactive teaching technologies, teacher-moderator, tutor, facilitator.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біляєв О. Проблема методів у навчанні мови // Укр. мова і літ. в школі. 1986. № 10. С. 60-64.
2. Голуб, Н.Б. Підходи до навчання української мови в основній школі// Українська мова і література в школі. 2015. № 3 (155). С. 2–10.
3. Когут О. І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. Тернопіль: Астон, 2005.
4. Мариновська О. Я. Педагогічна інноватика & Менеджмент інновацій: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
5. Нова українська школа: проблеми, здобутки, перспективи: інформаційно-аналітичний збірник / Упорядники: С. В. Кириленко, О. І. Кіян, І. Н. Євтушенко; за заг. ред. Ю. І. Завалевського. К. Чернівці: «Букрек». 2018. 192 с.
6. Освітньо-професійна педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (рівні вищої освіти "бакалавр") навчальний посібник / Уклад.: Соловей М.І., Ніколаєва С.Ю., Кудіна В.В., Демчук В. С, Борецька Г.Е., Таранік-Ткачук К.В. [5-е вид. доповн.]. К.: Ленвіт, 2020. 185 с.
7. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2007. 144 с.
8. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс // Колектив авторів. За ред. М. І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
9. Семенов О. М., Базиль Л. О., Дятленко Т. І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Фенікс, 2008. 288 с.
10. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
11. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. К.: Веселка, 2003. 191 с.
12. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. К.: Рад. шк., 1988. 304 с.

13. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ : Видавничий центр «Академія». 2013. 280 с.
14. Чим технологія відрізняється від методу: опис і відмінності / URL: <https://uagurupro.ru/vidpovidi-na-zapitannja/15073-chim-tehnologija-vidriznjaetsja-vid-metodu-opis-i.html>
15. Огляд інтерактивних методів/ URL: multycourse.com.ua/ua/print_page/theme/69
16. Категоріальна розмежованість понять «технологія навчання» та «методика навчання» / URL: [Н \(pdpu.edu.ua\)](http://pdpu.edu.ua)
17. <https://lib.iitta.gov.ua/713171/1/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%9C.389-399.pdf>
18. Корват С.А. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури // http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tvo/2011_2/006.pdf
19. Категоріальна розмежованість понять «технологія навчання» та «методика навчання» / URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/8_2010/26.pdf
20. Нові ролі педагога в індивідуальній освітній траєкторії учня / URL: <https://naurok.com.ua/novi-rol-i-pedagoga-v-individualniy-osvitniy-traektori-uchnya-160591.html>
21. Пересунько Т. М. Інноваційні технології навчання у розвитку творчих здібностей на уроках української мови та літератури// http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/8360/
22. Чим технологія відрізняється від методу. Опис і відмінності/ URL: <https://www.avktarget.com/articles/raznoe/chem-tehnologiya-otlichaetsya-ot-metoda-opisanie-i-otlichiya.html>
23. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
24. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f6b63602-24cd-4090-994e-e920d0ecf43f/content>
25. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9>

26. <https://naurok.com.ua/vprovadzhennya-interaktivnih-osvitnih-tehnologiy-v-navchalniy-proces-149129.html>
27. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік.
Київ: Літера ЛТД, 2018.//
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
28. <https://naurok.com.ua/dopovid-suchasniy-pedagog-tyutor-moderator-navigator-fasilitator-chi-prosto-vchitel-226655.html>
29. <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/9999>
30. <https://naurok.com.ua/zbirka-viktorini-krosvordi-do-tvorchosti-tarasa-shevchenka-148244.html>
31. https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/osvitology/book_sisoeva-internet.pdf
32. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Додаток 1

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Наукове товариство студентів факультету іноземних мов

Програма заходів студентської наукової конференції
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ,
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
23 березня 2023 року

П л е н а р н е з а с і д а н н я — 23 березня 2023 р., 11 год 00 хв.

Дистанційно

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/77755617240?pwd=PmVcKzdOF2s1LMvAcbhTIDEGBPsiB0.1>

Meeting ID: 777 5561 7240

Passcode: jFvZH9

Керівник — доц. Татаровська Олеся Василівна, заступниця декана факультету іноземних мов з наукової роботи

Секретар — Тацінець Марія, студентка групи ІНА-31, голова НТС факультету іноземних мов

1. Вітальне слово в.о. декана факультету іноземних мов, доц. Бораковського Любомира Адамовича.
2. Вітальне слово Голови Вченої Ради факультету, проф. кафедри міжкультурної комунікації і перекладу Володимира Трохимовича Сулима.
3. Вітальне слово заступниці декана факультету іноземних мов з наукової роботи, доц. Татаровської Олесі Василівни.
4. Доповідь декана факультету іноземної філології Волинського університету, проф. Макарук Лариси Леонідівни на тему: «Мультиmodalність сучасного англomовного масмедійного комунікативного простору».
5. Початок роботи у секціях 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.
6. Підсумкове засідання — 24 березня 2023 р., 13 год 00 хв. Звіти керівників секцій. Підсумки роботи звітної наукової конференції (дистанційно).

СЕКЦІЯ ЛІНГВІСТИКИ

Дистанційно

Керівник секції — доц. Татаровська О.В.

Секретар секції — Козак Софія

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/72330853848?pwd=exBcUseuJuS7PNctYaKYqNmZ2SFGSa.1>

Meeting ID: 723 3085 3848

Passcode: C2t4fk

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Аладишкіна Андріана*. The collocations of modal verbs in English and Ukrainian: “A comparative study” (доц. Дзера О. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

2. *Боднар Анастасія*. Функціонування військових термінів в публіцистичному дискурсі (на матеріалі текстів статей BBC) (д-р філологічних наук Іванишин Н. Л.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

3. *Гнатів Роксолана*. Лінгво-прагматичні особливості лексики російсько-української війни у французьких медіа. (доц. Піскозуб З. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

4. *Іваненко Денис*. “Elvis” (2022) and Graceland in the context of country studies (доц. Войтюк С.М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

5. *Кобзар Назар*. Paradigm incompleteness of the English verb within the grammatical category of aspect (Assoc. Prof. Dilai I. P.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

6. *Ковалець Анастасія*. Проблема походження мови. (асист. Синякевич Б. І.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

7. *Мироненко Катерина*. Використання анімації як засобу вивчення англійської мови на середньому етапі (доц. Рудич О. О.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

8. *Решняк Дар'я*. Класифікація англійської морської термінології (лексико-семантичний аспект) (доц. Ківенко І. О.). Одеський національний морський університет

9. *Цап Юлія*. The pragmatic aspects of linguistic negation: Speech act, argumentation and pragmatic inference (assoc. Prof. Tatarovska O. V.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

10. *Яворська Наталія*. Неологізми, що з'явилися під час COVID (доц. Шум'яцька О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

11. *Яремків Богдан*. Peculiaridades sociolingüísticas del español colombiano (prof. Mayevska O. T.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

СЕКЦІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Дистанційно

Керівник секції — проф. *Мацевко-Бекерська Л. В.*

Секретар секції — *Анетик Юлія*

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/79108941407?pwd=AidUeYaL0aXuRkkmG7XA5b7cZBrYXa.1>

Meeting ID: 791 0894 1407

Passcode: 9bFW6a

З а с і д а н н я с е к ц і ї 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Авраменко Олег*. Парадигма радості у романі Елеонор Портер «Поліанна» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

2. *Апетик Юлія*. Інтермедіальні акценти у романі Д. Брауна «Інферно» (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

3. *Бабіч Михайло*. Тема влади грошей в світі і в душі людини (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

4. *Балич Мар'яна*. Особливості жанру роману С. Кларк «Джонатан Стрендж та містер Норрелл» (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

5. *Банера Олена*. 25th anniversary of “Titanic” (1997): the film vs historical records (доц. Войтюк С. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

6. *Вонсач Анастасія*. Художні засоби творення опису сну в творі «Пісня про Роланда» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

7. *Гартман Лілія*. Поетика повістей Ульфа Старка (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

8. *Григорович Юлія*. Рівні інтертекстуальності у збірці віршів у прозі М. Юрсенар «Вогні» (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

9. *Добрівська Олена*. Поняття «свій»–«чужий» у романах Е. М. Ремарка (доц. Тарасюк Я. П.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

10. *Дурда Олександр*. Особливості військового конфлікту в збірці оповідань «Відьмак. Останнє бажання» А. Сапковського (оповідання «Край світу») (доц. Кучма Н. З.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

11. *Євдашко Анастасія*. «Різдвяна пісня в прозі» (1843) — твір про дитячі мрії й аксіологічний заповіт людству (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

12. *Єременко Владислава*. Архетип диявола у світовій літературі (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

13. *Зельман Анастасія*. Стилiстичні засоби і прийоми в автобіографічному романі “Queen of the World” Роберта Хардмана (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України

14. *Іващенко Наталія*. Драма як літературний напрям та літературний жанр: сучасний науковий дискурс (доц. Конєва Т. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

15. *Князюк Софія*. Екзистенційна проблематика роману Е. М. Ремарка «Життя в позику» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

16. *Крячко Інна*. Ідейно-художня структура казкових творів Туве Янсон (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

17. *Кудла Марія-Анна*. The genre diffusion in the context of postmodern literature (assoc. prof. Zavarynska M. S.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

18. *Курило Соломія*. Sightseeing with “Roman Holiday” (1953) on the 70th anniversary of its release (доц. Войтюк С. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

19. *Макушенко Валерія*. Своєрідність жіночих образів Шарлотти Бронте (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

20. *Марчевський Станіслав*. Екранізація трагедії «Гамлета» В. Шекспіра: сучасна рецепція (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

21. *Москалик Марія-Марта*. Стилiстичні засоби та засоби графіки у романі Метью Макконагі «Greenlights» (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

22. *Пархоменко Валерія*. Новаторство Ернеста Хемінгвея у жанрі роману «Прощавай, зброє» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

23. *Пасічна Єлизавета*. Проблематика і поетика драми Бернарда Шоу «Пігмаліон» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

24. *Процак Аліна*. Жанрово-стилiстичні особливості англomовного апокаліптичного роману Garrett Graff “The Only Plane in the Sky: An Oral History of 9/11” (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України

25. *Романюк Юлія*. Любов, яка перемагає війну (на матеріалі «Маленької книжки про любов» У. Старка) (доц. Куца Л. П.). ТНПУ ім. Володимира Гнатюка

26. *Сидор Христина*. Типологічні ознаки творів героїчного епосу («Пісня про Роланда» і «Слово о полку Ігоревім») (проф. Грицак Н. Р.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

27. *Сирота Олександра*. Сюжет випробування в романах Е. Ремарка (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

28. *Склярєнко Ірина*. Особливості готичного роману «Джейн Ейр» Ш. Бронте (доц. Варецька С. О.). Львівський національний університет ім. Івана Франка.

29. *Скриник Віра*. Методика використання цифрових інструментів на уроках мовно-літературного циклу (професор Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

30. *Сьомак Лілія*. Тема втраченого покоління в творчості Е. М. Гемінгвея (проф. Ніколенко О. М.) Львівський національний університет ім. Івана Франка

31. *Тацінець Марія*. Жанрова специфіка роману «Голодні ігри» Сюзанни Коллінз (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

32. *Усачова Калина*. Образи та мотиви перетворення реальності у поезії Шарля Бодлера (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

33. *Фостяк Марта*. Жанрово-стилістичні доміанти ковідної літератури (на матеріалі роману Sarah Moss “The Fell”) (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України

34. *Хілобок Марія*. Чарівний світ у казці Льюїса Керрола «Аліса в Країні Див» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

35. *Цой Єлизавета*. Причинно-наслідковий зв'язок у новелі Рюноске Акутагави «Павутинка» (проф. Бандровська О. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

36. *Шмагало Софія*. Стилістичні засоби у творі Агати Крісті «Таємниця блакитного потяга» (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

СЕКЦІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Дистанційно

Керівник секції — проф. Шмігер Т. В.

Секретар секції — асп. Романюк О. Ю.

Join Zoom Meeting

https://us04web.zoom.us/j/75351846489?pwd=1D5gYrDXGCNzIzSP6Li_bXyqlYlZjtn.1

Meeting ID: 753 5184 6489

Passcode: 5f2RZJ

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Галамай Ірина*. Peculiarities of reproduction of the New England dialect in literary translation (based on H. P. Lovecraft’s The Dunwich Horror and its translation into Ukrainian (assoc. Prof. Naniak Yu. O.)). Львівський національний університет ім. Івана Франка

2. *Грицик Діана*. Відтворення одиниць вимірювання у дитячій перекладній літературі (доц. Мазур О. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

3. *Золотайко Лілія*. Пожежно-специфічні елементи та їхні стратегії перекладу в розумінні техногенної безпеки (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

4. *Квач Альона*. Трагедія В. Шекспіра в українських перекладах (проф. Ніколенко О. М.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

5. *Рожак Ореста*. Використання та переклад умовних речень в науково-технічних текстах у сфері цивільного захисту (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

6. *Чорнопис Христина*. Translation in teaching foreign languages (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

7. *Шкурак Людмила*. Особливості українського перекладу символічних елементів та фразеологізмів у п'єсі Федеріко Гарсія Лорки «Дім Бернарди Альби» (доц. Маєвська О. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

СЕКЦІЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

Дистанційно

Керівник секції — доц. *Чорна-Климовець І. Ю.*

Секретар секції — *Гнатів Роксолана*

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/77383601547?pwd=abbEfP9HgHMLYXNsYrZT5h5aiFbdE.1>

Meeting ID: 773 8360 1547

Passcode: 45uJe6л

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Гривнак Мар'яна*. Методика проведення інтегрованих уроків мови й читання в НУШ (проф. Качак Т. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

2. *Гужа Марія*. Використання інтерактивних онлайн-платформ на уроках англійської мови як засобу формування лексико-граматичних навичок учнів (на прикладі платформ Quizlet та WordWall. (ст. викл. кафедри ін. мов Роспотнюк С. В.). Поліський національний університет, м. Житомир

3. *Калініченко Вікторія*. Інтерактивні методи та інтерактивні технології: спільне й відмінне (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет

4. *Кацак Соломія*. Вплив мультимедійних технологій на мотивацію школярів у процесі вивчення мовно-літературних дисциплін (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

5. *Кобзар Назар*. On teaching English syntax to Ukrainian student (assoc. Prof. Orshynska T. Z.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

6. *Корвацька Лідія*. Методичні аспекти роботи з підручником на уроках мовно-літературної галузі (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

7. *Корольчук Владислава*. The use of games in learning foreign languages in the New Ukrainian School (доц. Федоренко О. І.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

8. *Кульчак Христина*. ІТ-технології в опрацюванні мовно-літературного матеріалу з учнями НУШ (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

9. *Панфьорова Анастасія*. Формування лексичної компетенції на уроках англійської мови у новій українській школі (доц. Сосяк М. М.). Дрогобицький ДПУ

10. *Соколовська Христина*. Застосування інтерактивних методів навчання української мови: позиція вчителя і позиція учнів (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет

11. *Сороколит Ольга*. Сучасний погляд на діяльність учителя на уроці літератури: підготовка, проведення, аналіз (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет

12. *Тернівська Олена*. Дитяча література як засіб формування в молодших школярів патріотизму й національно свідомої позиції (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

13. *Шарварок Златослава*. Освітній чи навчально-виховний процес: законодавча позиція, тлумачення термінів, сприйняття вчителів-практиків (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет

14. *Шевчук Катерина*. Поліфункціональність уроку української мови як ознака нової освітньої парадигми навчання (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет

15. *Яручик Олесь*. Труднощі викладання англійської мови серед вчителів-початківців (доц. Шелудченко С. Б.). Волинський національний університет імені Лесі Українки